

SISÄ-SAVON
KANSALAIPOISTO
Toimintakertomus v. 2020

Visio

*Opisto on se kunnan voimavara,
joka antaa ihmisille mahdollisuuden
osallistua, opiskella ja harrastaa
omalla paikkakunnalla koko eliniän.*

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN 2020

Asiakkuus

Asiakastyytyväisyyttä mitataan yleensä kurssipalautteella, jota kerätään 10% otannalla kursseista kunkin lukuvuoden osalta. Kurssipalautelomakkeet lähetettiin sähköisinä otantaan valittujen kurssien osallistujille syyslukukauden 2020 osalta. Arvioinnin antamiseen osallistui yhteensä 242 henkilöä, ja arvosanojen keskiarvo oli 4,3 asteikolla 1-5. Keskiarvotavoitteena on yltää arvosanaan 4, joten tämä tavoite ylittyi v. 2020 kurssiarvioinnissa.

Henkilöstö, osaaminen ja johtaminen

Vakituisessa henkilökunnassa tapahtui muutoksia v. 2020 aikana. Soili Rieppala toimi vs. rehtorina toukokuun puolivälistä alkaen Kirsti Häkkisen ollessa virkavapaalla. Tanssin ja liikunnan opettajana toimi Rebekka Vuohelainen kevätlukukauden 2020 ajan, ja elokuun alusta tanssin ja liikunnan opettajana aloitti Karoliina Kauhanen. Marja-Liisa Husson työparina kädentaitojen ja kuvataiteen opettajana 40% työajalla aloitti Anna-Kaarina Kalliokoski. Edellisenä lukuvuonna osa-aikaisena 40% kädentaitojen ja kuvataiteen opettajana toimi Emma Karvonen.

Vasemmalla
kädentaitojen ja
kuvataiteen
vastuupettaja Anna-
Kaarina Kalliokoski, ja
oikealla kuvassa
tanssin ja liikunnan
vastuupettaja
Karoliina Kauhanen.

Henkilöstö

Rehtori

Kirsti Häkkinen/ Soili Rieppala: tanssi ja liikunta (TE, VE)

Toimistopalvelut

Eila Korhonen
Nina Härkönen

Suunnittelijaopettaja

Minna Rönkkö: kielet, koti- ja puutarhatalous, atk, luennot, muu koulutus, maksupalvelukurssit, kädentaidot ja kuvataide (TE, VE)

Vakituiset opettajat

Marja-Liisa Husso: kädentaidot ja kuvataide (SJ), 60% työajalla
Emma Karvonen/ Anna-Kaarina Kalliokoski: kädentaidot ja kuvataide (RT, LV), 40% työajalla
Pia Pakarinen: musiikki (LV, TE, VE)
Anneli Tarvainen: musiikki (SJ, RT)
Annukka Nurmi: teatteri-ilmaisu
Rebekka Vuohelainen/ Karoliina Kauhanen: tanssi ja liikunta (SJ, RT, LV)

Osastovastaavat

Anneli Tarvainen, Rautalampi
Heidi Hämäläinen, Tervo
Pia Pakarinen, Vesanto
Tiina Vihavainen, Leppävirta

Tuntiopettajia 101 kpl

Toiminnalliset tunnusluvut

Opetustunnit VAOS	13 350h
Liiketoimintaa, projektit	0 h
Myyntipalvelukurssit	109h
Taiteen perusopetus	205 h
Yhteensä	13 826 h

(VAOS -tunnit edellisvuoteen verrattuna -1964h, tunnit yhteensä ed.vuoteen verrattuna -2432h)

Opetustunnin hinta VAOS	70 €
OPM:n normihinta	84,37 €

Brutto-opiskelijat	7136 kpl
Netto-opiskelijat	3448 kpl

Opiston tapahtumien kävijät 2 567 kpl
(- 5756 henkilöä)

Talouden tunnusluvut

Toimintamenot kaikki	1 168 318 €
Toimintakate	674 088 €
Valtionapu	581 179 €
Toimintatulot kaikki	532 827 €
Kurssimaksutulot	188 371 €

Toimintatuloihin sisältyy
Liike- ja projektitoiminta 59 165 €

Toiminta-ajatus

Sisä-Savon kansalaisopisto on avoin vapaan sivistystyön opisto toimialueensa **Suonenjoen, Leppävirran, Rautalammin, Tervon ja Vesannon** asukkaille.

Kansalaisopisto järjestää alueen koulutus- ja kulttuuritarpeita tukevaa monipuolista ja hyvinvointia lisäävää yleissivistävää koulutus-, kulttuuri- ja harrastustoimintaa, ammatillista lisäkoulutusta sekä maksupalvelu- ja projektitoimintaa.

TOIMINTA VUONNA 2020

Asiakkuus: Koronavuosi vaikutti asiakasmääriin sekä brutto- että netto-opiskelijoita tarkasteltaessa. Vuonna 2020 brutto-opiskelijoita oli 7136 (laskua edellisvuoteen 504 henkeä). Netto-opiskelijoissa vähennystä oli 354 henkeä edellisvuoteen verrattuna. Netto-opiskelijoiden määrä v. 2020 oli 3448 kpl.

Kansalaisopistolla on oma opistotoimikunta, johon sopimuskuntien kansalaisopistotoiminnasta vastaavat toimielimet nimeävät kaksi varsinaista edustajaa ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Opistotoimikunta on perustettu rehtorin työn tueksi ja kuntien väliseksi yhteistyöelimeksi opisto osalta. Opistotoimikunta kokoontui v. 2020 aikana yhteensä kolme kertaa.

Talous

Opiston talous koostuu valtionavusta, kuntien rahoitusosuudesta, kurssimaksutuloista sekä myyntipalvelu- ja hanketuloista. Opisto järjesti vuonna 2020 yhteensä 13 826 opetustuntia, missä on

2432 tunnin lasku edelliseen vuoteen verrattuna. Valtionosuustunteja toteutui 13 350 tuntia vuonna 2020. Tuntimäärässä on laskua 1964 tuntia verrattuna aikaisempaan vuoteen 2019. Taiteen perusopetuksen tunteja toteutui 205 tuntia v. 2020. Tämä on samalla tasolla edellisvuoteen verrattuna.

Valtionosuustuntien tuntihinta koko opistolla (valtionapu + kuntalaskutus/valtionosuustunnit) oli 70€ ja valtionosuutta saatiin yhteensä 581 179€. Kurssimaksutulot olivat 188 371 €, missä oli laskua edelliseen vuoteen 37 606 €. Opetushallitus jakoi lisäksi opintotietojärjestelmästä erikseen määriteltyjen erityisryhmien kurssimaksujen kattamiseen. Opisto sai avustusta 3000 euroa, mikä on 400€ enemmän kuin edellisvuonna.

Hanketoiminnasta erikseen myöhempänä s. 9.

Henkilöstön täydennyskoulutus:

Vuonna 2020 sekä vakituinen henkilöstö että tuntiopettajat osallistuivat erilaisiin täydennyskoulutuksiin, joiden pituus vaihteli muutaman tunnin koulutuksista useamman päivän kestäneisiin koulutuksiin. Koulutuskertoja kertyi v. 2020 aikana yhteensä 108 kpl. Koulutuksissa oli mm. verkko-ohjelmien (Google Meet, Google Classroom) koulutuksia, erilaisia lisenssikoulutuksia sekä myös eri ohjelmien pääkäyttäjien koulutuksia.

Henkilöstön kehittämispäivät ja työhyvinvointi

Opistolla on perinteisesti pidetty päätoimisen vakituisen henkilöstön kehittämispäivä keväällä. Vuoden 2020 henkilöstön kehittämispäivät jouduttiin koronaviruspandemian vuoksi siirtämään myöhempään ajankohtaan. Päätoimisen henkilöstön kehityskeskustelut rehtori käy kerran vuodessa ja tekee yhteenvetöitä kaikille yhteisistä kehittämiskohteista.

Opiston vakituinen henkilökunta kuvattuna elokuussa 2020. Vs. rehtori Soili Rieppola puuttuu yhteiskuvasta.

VIESTINTÄ

Ulkoisen viestintä

Opinto-opas ilmestyi elokuussa 2020. Ajantasaiset tiedot kursseihin ja ilmoittautumiseen liittyen löytyvät opiston omilta internet-sivuilta. Kansalaisopisto viestii ja tiedottaa kursseistaan ja tulevista tapahtumistaan omalla Facebook –tilillään sekä nyt myös Instagram -tilinsä kautta. Lisäksi perinteistä julistemarkkinointia harrastetaan edelleen, ja opiston tapahtumista ilmoitellaan alueen kuntien ja lehtien sähköisissä tapahtumakalentereissa säännöllisesti. Opiston alkavista kursseista ilmoitetaan alueen paikallislehdissä kuukausittaisella palstalla. Opistoalueen kuntalaisille suunnattu kurssitoivekysely toteutettiin jälleen sähköisessä muodossa.

Kansalaisopistojen liitto KoL lanseerasi syksyllä omien verkkosivujensa kautta palvelun, minkä kautta kaikkien Suomessa toimivien kansalaisopistojen verkkokurssit ja -luennot ovat tarkasteltavissa yhdestä osoitteesta. Myös Sisä-Savon kansalaisopiston kaikki verkkokurssit ja -luennot ilmoitettiin portaaliin, ja ne olivat sitä kautta löydettävissä ympäri Suomen.

Lasten ja nuorten kurssien markkinoinnissa

hyödynnettiin kouluja. Eri järjestöille ja yhdistyksille tiedotettiin kursseista sähköpostitse. Kursseja ja opiston tapahtumia mainostettiin myös perinteisesti julisteitten avulla ilmoitustauluilla kaikissa opistokunnissa.

Opisto markkinoi kurssejaan ja järjestämiään tapahtumia aktiivisesti myös lehtijuttujen ja tiedotteiden avulla. Paikallislehti Sisä-Savoon, Soisalon Seutuun, Rautalampi-lehteen ja Suonenjoki-lehteen lähetettiin tiedotteita ja juttuaiheita, joista suuri osa julkaistiin. Opisto oli lehdistöseurannan mukaan esillä paikallisissa ja alueellisissa lehdissä yhteensä 32 kertaa vuoden 2020 aikana. Kansalaisopisto pyrkii näkymään myös opistokuntiansa tapahtumissa, ja elokuussa 2020 opistolla oli oma piste Leppävirralla järjestetyssä Valoa ja Virtaa -tapahtumassa.

Yhteistyötahot

Opiston sidosryhmistä yhteistyötä tehtiin vahvimmin eri opistoalueen koulujen, kirjastojen, kulttuuritoimien, yhdistysten ja seurakuntien kanssa sekä opistokuntien Voimaa Vanhuuteen –verkostojen kanssa. Myös v. 2019 käynnistyneen Erasmus+ -hankkeen yhteistyöopistot olivat tärkeitä sidosryhmiä.

Vesannon Lions Club päätti antaa v. 2020 stipendin aktiiviselle vesantolaiselle harrastajalle. 50 euron arvoinen stipendi myönnettiin Amelia Huuskoselle, joka on vuosien varrella harrastanut kansalaisopiston kursseilla aktiivisesti niin musiikkia, teatteria, kädentaitoja, tanssia kuin liikuntaakin.

OPETUSJÄRJESTELYT JA OPIAINEET

Suurin osa opetuksesta järjestettiin lähiopetuksena, minkä lisäksi opisto järjestää vuosittain paljon myös yleisöluentoja, konsertteja, teatteriesityksiä ja muita tapahtumia. Verkko-oluentojen välittämistä jatkettiin myös v. 2020, ja verkko-osallistumismahdollisuutta laajennettiin myös henkilöstökoulutuksiin. Kevätlukukauden 2020 aikana koko maata koskenut koronasulku vaikutti myös opetusjärjestelyihin siten, että osa loppukevään tunteista opetettiin verkko-opetuksena.

Syksyllä ennen lukuvuoden 2020-2021 alkua kaikkien opetustilojen neliömäärät kartoitettiin ja mietittiin tarkkaan, montako oppilasta voitiin maksimissaan ottaa mihinkin tilaan. Perushygienia-asioiden lisäksi kursseilla painotettiin terveyttä ja turvallisuutta mm. puhdistamalla työvälineitä ja noudattamalla turvavälisuosituksia. Kurssilaiset noudattivat annettuja ohjeita hyvin ja kaikki toimivat vastuullisesti. Syksyllä annettiin kasvonmaskin käyttösuositus. Myös visiirejä käytettiin. Terveysturvallisuusohjeiden noudattaminen edesauttoi osaltaan siinä, että aloitetut kurssit saatiin toteuttaa suunnitellusti. Vain Rautalammilla jouduttiin keskeyttämään opetus kahdeksi viikoksi paikkakunnalla todettujen koronatartuntojen vuoksi.

Suonenjoen kaupunginhallitus laski kurssin aloittamiseen tarvittavan opiskelijoiden minimimäärän kaikkien kurssien osalta viiteen lukuvuodeksi 2020-21. Tällä pyrittiin siihen, että kursseja käynnistyisi syksyllä mahdollisimman paljon. Ne, jotka esim. pandemiatilanteen takia olivat epävarmoja osallistumisesta kurssitoimintaan, saivat tilaisuuden kesken lukuvuoden tulla mukaan kurssille. Tämä mahdollisti sen, että saatiin käyntiin useita kursseja, jotka muutoin olisivat jääneet toteutumatta. Opetustuntien kokonaismäärän lasku ei tämän toimenpiteen vuoksi ollut niin suuri kuin se muuten olisi koronan vuoksi voinut olla.

Musiikki

Vuonna 2020 musiikissa annettiin opetusta yhteensä 4789 tuntia yhteensä 1343 oppilaalle. Kursseja toteutui yhteensä 137 kpl. Lukemissa oli laskua edellisvuoteen verrattuna, sillä opetustuntien määrä väheni yli tuhat tuntia ja oppilasmäärä puolestaan väheni kahdella sadalla oppilaalla.

Uusia, käynnistyneitä musiikin kursseja olivat vuonna 2020 Hoitavan Hengityksen -kurssit kaikissa opistokunnissa. Vaikka koronan takia osa ryhmäopetuksesta peruuntui, epidemia ei vaikuttanut Hoitavan Hengityksen -kursseihin, vaan kaikki halukkaat eivät mahtuneet kursseille mukaan. Instrumenttiopetus on joka kunnassa suosittua ja pitkäjänteinen opetusaine säilyttää suosiotaan vuoden jälkeen. Musiikin opiskelijoiden ikähaitari on vauvasta vaariin, mutta varsinkin yksilö- ja bändiopetuksessa suurin osa opiskelijoista on lapsia ja nuoria. Kuorot innostavat suuria määriä laulajia liikkeelle pienillekin paikkakunnille ja kuoronjohtajat tekevätkin aktiivista markkinointityötä erilaisissa tapahtumissa esiintyessään kuorojen kanssa. Korona vaikutti jonkin verran osallistujamääriin, mutta ainoastaan Tuulantei-kuoro vaihdettiin lauluyhtyeeksi vähäisen osallistujamäärän vuoksi.

Suonenjoella ja Rautalammilla jatkettiin musiikin yksilöaikojen ajanvarauksia sähköisen ajanvarausjärjestelmä Doodlen kautta. Myös opetustilojen aikatauluvarauksiin käytettiin pilvipalveluita. Tervossa, Vesannolla ja Leppävirralla puolestaan aikatauluvaraukset hoidettiin joko ainealuvastaavan tai suoraan kursseja opettavien opettajien kautta.

Suonenjoella luovuttiin Kirkkokadun opetustiloista ja musiikinopetuspaikaksi saatiin Sairaapolulta omat opetustilat. Opetusvuoteen 2020 vaikutti koronaepidemia siten, että kevään opetuksista peruttiin kaksi viimeistä opetusviikkoa. Loppuvuodesta 2020 Rautalammilla epidemiatilanne vaati opetuksen keskeytyksen kahdeksi viikoksi, mutta opetuksia korvattiin pääosin jo loppuvuoteen

mennessä niin etä- kuin lähiopetuksenakin. Opetuksissa hyödynnettiin livestreamia ja tallenteita, jotta mahdollisemman monet pystyivät osallistumaan opetukseen tiukentuneiden koronarajoitteiden vuoksi. Myös hygieniatoimenpiteet toivat omia haasteitaan opetukseen, mutta edesauttoivat varmasti virusten leviämisen ehkäisyssä.

Vesannolla toimittiin edelleen väistötiloissa (vanhan ala-asteen tilat, Yökahvila, päiväkotit) uuden hirsikoulurakennuksen vähitellen valmistuessa. Opetukset pystyttiin pitämään koronarajoitukset huomioiden normaalisti, lukuun ottamatta Vesannon Laulusta voimaa -kursssia, joka jouduttiin lopettamaan maaliskuun puolesta välissä. Tervon Kanervan kehitysvammaisten musiikki peruuntui myös. Kehitysvammaisten musiikki Savoset jatkui syyskaudella etäyhteyden välityksellä. Osa yksilöopetuksesta pidettiin kuitenkin tilanteen vaatiessa etänä ja Naiskuoro IloVeelan ja Naesvokaals -lauluyhtyeen harjoituksiin pystyi myös tarvittaessa osallistumaan etänä.

Teatteri ja sanataide

Esittävän sana- ja näyttämötaiteen sekä kirjallisuuden alaan kuuluvilla kursseilla toteutui v. 2020 yhteensä 949 opetustuntia, ja osallistujia näillä kursseilla oli 333 kpl. Tunteissa oli laskua edellisvuoteen verrattuna 148 tuntia, mutta opiskelijoita puolestaan osallistui teatterin ja sanataiteen kursseille edellisvuotta runsaammin. Vuonna 2019 kurssilaisia oli 284, joten nousua osallistujissa oli 49 opiskelijan verran.

Vuosi 2020 oli opiston 17:sta teatteri-ilmaisun ryhmälle uuden opettelun ja muutoksiin sopeutumisen aikaa. Tammikuussa ehdittiin toteuttaa Suonenjoen lukion ja yläkoulun kanssa yhteistyössä valmistettu Romeo ja Julia Suonenjoella -musiikkinäytelmä, jonka näki Vanhamäen Ylissalissa 423 katsojaa. Myös Tarinateatteri SisäValo esiintyi Ystävänpäivän tunnelmissa 10 hengen yleisölle.

Aleksis Kivi (liris Dürnsteiner) ja William Shakespeare (Iidamaria Herranen) kuvattuina pilvenreunalla musikaalissa Romeo ja Julia.

Kaikki loput kevään esitykset peruuntuivat maaliskuun puolivälissä alkaneiden koronarajoitusten vuoksi. Sisä-Savon kansalaisopiston teatteriryhmistä neljällä olisi ollut ensi-ilta maaliskuun aikana. Yleisöltä jäi näkemättä Teatteri Wecandon Nikoteemuksen kosijat ja Kaksi tirehtööriä, Suonenjoen Musiikkiteatterin Viivalla, Soisalo-teatterin Amerikan morsian ja lausujen sekä laulajien yhteisesitys Näin unta kesästä kerran - Eino Leinon runoja lausuen ja laulaen. Huhtikuulta peruuntuivat vielä Tervoteatterin Keskellä tietä ja Paukarlahden teatterin Kekkonen -syntymästä kuolemattomuuteen. Toukokuulle oli valmisteilla Leppävirran lastenteatterin ja TPO-tanssijoiden yhteinen Päiväkirjoja-esitys, Konnuslahden lastenteatterin Eläintarha sekä Mysteeriteatterin osallistavan teatterin esitys.

Lähiopetuksen äkillistä katkeamista korvattiin etäopetuksella lukemalla näytelmää Meet-harjoituksissa ja lapsiryhmissä kotona toteuttavilla nukketeatterin liittyvillä videotehtävillä, joista opettaja antoi palautetta yhteisissä etätuokioissa. Peruuntuneet näytelmät pyrittiin saamaan säilöön tulevia esityksiä varten.

Vanhamäen Ylissalin tilassa todettiin kesällä puutteita, jotka on korjattava yleisötilaisuuksien järjestämiseksi tilassa. Teatteri Lumon kannatusyhdistys teki hakemuksen Suomen Kulttuurirahastolle tilan parannustöitä varten. Opetustilana Ylissali toimii hyvin.

Syyskausi saatiin toteuttaa lähiopetuksena. Etäisyysvaatimukset, välineiden desinfiointi ja syksyyn mittaan käyttöön otetut maskit vaikuttivat opetukseen paljon. Myös syyspuolelta peruuntui

esityksiä, kuten Teatteri Lumon 10-vuotisjuhlaesitys Kuningas Pietari pieni ja Paukarlahden teatterin pihanäytelmä Tonttu ja talonhenget. Tervon Pukki palaa pellolle -kekritapahtumassa vieraili onnistuneesti Tervoteatterin ja Teatteri Lumon sanattomia katuteatterihahmoja. Tervoteatteri valmisti myös ikäihmisten viikolle videotervehdyksen Sporttiukot. Lempyyn koulun Torstaiopla ja Mysteeriteatteri osallistuivat koulun virtuaalisen joulukalenterin sisällön tuottamiseen. Konnuslahden lastenteatteri järjesti esityksen omille vanhemmilleen. Vuoden 2021 tavoitteena on toteuttaa peruuntuneita esityksiä ja harjoitella stream-esitysten tuottamista.

Kädentaidot ja kuvataide

Kuvataiteen ja muotoilun kursseilla kävi v. 2020 aikana yhteensä 218 opiskelijaa, ja opetustunteja tämän aineryhmän kursseihin käytettiin 722 tuntia. Kurseja suunniteltiin 38, ja niistä toteutui 26 kpl. Koronapandemia ei lukujen valossa vaikuttanut kuvataidekursseihin mitenkään, sillä luvut pysyivät käytännössä samoina edellisvuoteen verrattuna, jolloin toteutuneita kurseja oli 23 kpl, opetustunteja 777 tuntia ja opiskelijoita 214 kpl.

Kädentaidoissa opetettiin yhteensä 804 opiskelijaa 87 kurssilla. Opetustuntien määrä oli 2267 h v. 2020. Edellisvuoteen verrattuna opetustuntien määrä laski 155 tunnilla, mutta opiskelijoiden määrä puolestaan nousi melkein sadalla opiskelijalla. Kädentaitokurssien suunnittelussa onnistuttiinkin

selvästi saamaan tarjolle sellaisia kursseja, joille oli kysyntää ja innokkaita tulijoita koronasta huolimatta.

Korona-aikana opiston kädentaitojen kurssien merkitys henkisen hyvinvoinnin kannalta korostui entisestään. Ihmisten jäädessä etätöihin ja eläkeläistenkin harrastusten hiipuminen ajoi ihmisiä koteihinsa. Yhdessä tekeminen ja yhteisöllisyys nousikin toiminnan keskiöön taitojen oppimisen rinnalle. Monelle harrastus oli voimaannuttava ja toi toivoa korona-arjen keskelle.

Elokuussa opistossa aloitti toisena kädentaitojen opettajana muotoilija, TaM, Anna-Kaarina Kalliokoski 40 % työpanoksella. Hänen vastuualueekseen tuli Leppävirran ja Rautalammin kädentaito ja kuvataidekurssit. Kursseja toteutui Leppävirralla, Suonenjoella, Rautalammilla, Vesannolla ja Tervossa. Useammassa kunnassa jatkuivat käsityöpiirit ja uutena toteutuivat viikonlopun makramee- ja huovutuskurssit. Anna-Kaarinan erityisosaamista on vaatteiden suunnittelu ja valmistus ja tämän tiimoilla kokoonnuttiin Leppävirralla.

Kaikki opetus loppui koko keväältä kädentaito- ja taideaineissa maaliskuussa 2020, kun valtakunnalliset koronarajoitukset lopettivat opetustoiminnan äkillisesti kaikkialla maassa. Kun lähiopetukset eivät olleet mahdollisia enää kevään aikana, etäopetusta ei pystytty kädentaito- ja kuvataidekurssilla järjestämään. Siihen vaikuttivat niin opettajien kuin kurssilaistenkin tietotekniset taidot ja laitteet. Myöskään verkkoyhteydet eivät toimi alueellamme niin mutkattomasti kuin suurissa

kaupungeissa. Muutenkin kädentaitokurssien järjestäminen verkossa koetaan haasteelliseksi. Monien kurssien toteuttaminen ilman koneita ja erilaisia laitteita ei yksinkertaisesti onnistu etänä ja kotona tilat eivät aina sovellu kurssitöiden valmistamiseen. Esimerkiksi lasinsulatus, keramiikka, hopea-, puu- ja metallityöt vaativat mm. koneita ja polttouuneja.

Suonenjoen kirjastolla 3.9.2020 järjestetty kädentaito- ja taideaineiden kurssien esittelytilaisuus takasi, että muutamalle kurssille saatiin uusia ilmoittautumisia ja niiden ansiosta ko. kurssit toteutuivat, kun opiston vakituiset kädentaito-opettajat pystyivät antamaan kattavaa täsmällistä tietoa ainealueensa kursseista.

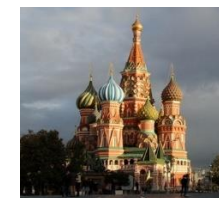
Perinteistä keväänäyttelyä ei pystytty järjestämään missään kunnassa koronatilanteen vuoksi keväällä 2020. Se vaikutti myös kursseilla tehtyjen töiden kuvaamiseen, kun normaalisti töiden kuvaamiseen on voitu panostaa keväänäyttelyissä.

Kielet

Kieliä opetettiin v. 2020 aikana yhteensä 58 kurssilla kaiken kaikkiaan 435 opiskelijalle. Opetustunteja kielissä kertyi 1076. Edellisvuoteen verrattuna sekä kurssien määrä pysyi lähestulkoon samana, mutta opetustuntien määrä laski 189 tunnilla.

Vuoden 2020 aikana kansalaisopistossa opetettiin suomea vieraana kielenä, englantia, venäjää, espanjaa, viroa, saksaa ja ranskaa. Suosituimpia kieliä olivat espanja, jota opetettiin joka kunnassa, sekä englantia, jota opetettiin neljässä

opistokunnassa. Syyskaudella 2020 venäjän kieleen tuli uusi innostus, ja venäjän kielen ryhmiä saatiin käyntiin jokaisessa opistokunnassa.

Kielikursseja tarjotaan eritasoisina aina aivan alkeista alkavista kursseista pitkälle ehtineiden keskustelukursseihin. V. 2020 aikana opistossa toimi englannin kielellä käytäviä Coffee Mornings -nimisiä keskustelukursseja Suonenjoella, Leppävirralla ja Vesannolla, ja Tervossa pyöri venäjän kielen keskustelukurssi.

Myös erityiset matkailuteemaan keskittyvät kielikurssit ovat usein suosittuja, ja matkailuespanjan kursseilla opiskeltiin niin Leppävirralla, Rautalammilla, Tervossa kuin Vesannollakin, ja matkailijalle hyödyllistä venäjää harjoiteltiin Tervossa ja Vesannolla.

Suomen kielen alkeiskurssi on tärkeä lisä opiston kielitarjontaan ja tukee maahanmuuttajien kotoutumista. Tästä syystä Suonenjoella pidettävä suomen kielen kurssi kokoontui kahdesti viikossa opiskelijoiden toiveiden mukaisesti.

Muista kielikursseista mainitsemisen arvoisia ovat mm. Tervossa pidetty venäjän kielen kesäkurssi huhti-toukokuussa, ja espanjan pienryhmä Tervossa.

Syyskaudella 2020 opisto tarjosi verkkokursseja myös kielissä, ja käyntiin lähtivät niin italian kielen kuin saksan kielen alkeiskurssit. Verkkokurssien määrää onkin tarkoitus lisätä tulevaisuudessa.

Tanssi ja liikunta

Tanssin ja liikunnan ainealueella toteutui 261 kurssia v. 2020 aikana. Opiskelijoita tanssin ja liikunnan kursseilla oli yhteensä 3675 henkilöä, ja opetusta annettiin yhteensä 3291 tuntia. Edellisvuoteen verrattuna laskua oli myös näissä aineryhmissä, tunneissa -288 tuntia ja osallistujissa -387 henkeä.

Vuotta 2020 leimasi kansalaisopiston toiminnan osalta maaliskuusta lähtien maailmanlaajuinen koronapandemia. Maaliskuun puolivälissä lähiopetus valtiovallan antaman ohjeistuksen mukaan keskeytettiin, ja osa kevään kurssikerroista jäi pitämättä. Taiteen perusopetuksen tanssinopetus vietiin loppuun etänä. Muilta osin tanssi- ja liikuntakurssien opetus keskeytyi. Liikunnassa toteutettiin keväällä erikseen suunniteltu etäjumppakurssi. Syyslukukaudella liikunnan etäkurseja oli joogassa ja tuolijumppassa.

Liikunnan kurssit toteutuivat pandemiatilanne huomioiden vuonna 2020 hyvin. Kursseja suunniteltiin 191 ja niistä toteutui 182. Tunteja suunniteltiin 2857, ja niistä toteutui 2339. Tuntitoteumaa alensi muun muassa loppukauden koronakeskeytys.

Liikunta oli suosittu ainealue, sillä se liikkui vuoden aikana viiden opistokunnan alueella kaikkiaan 2755 henkilöä. Koronatilanne vähensi syyslukukaudella jonkin verran halukkuutta lähteä mukaan kurssitoimintaan. Loppuvuotta kohti koronatartunnan saamisen pelko näkyi osalla alkaneista kursseista osanottajamäärien vähenemisenä.

Suosituimpia kursseja liikunnassa olivat vesijumppat, kuntosalit, core, kahvakuula ja kuntoliikuntakurssit.

Tanssin ainealueella kurssit toteutuivat hyvin: 82 suunnitellusta kurssista 79 toteutui, ja 1158 suunnitellusta tunnista toteutui 952. Monipuolisen tanssikurssivalikoiman annista nautti vuoden aikana 920 kurssilaista. Tanssin ainealueella eniten kurssilaisia houkuttelivat lavatanssit ja lavis.

Tarjolla oli myös lapsille erilaisia tanssikursseja showtanssista lastenjameihin.

Kaikkienensa liikunta- ja tanssikurssit pyrittiin toteuttamaan mahdollisimman terveysturvallisesti. Opettajia ohjeistettiin, kuinka toteuttaa opetus koronaohjeita noudattaen ja opiskelijoita, kuinka toimia kursseilla, jotta terveysturvallisuusnäkökohta toteutuu.

Elokuun alussa tanssinopettaja (AMK) Karoliina Kauhanen aloitti opiston uutena tanssin ja liikunnan vakinaisena opettajana.

Koti- ja puutarhatalous

Koti- ja puutarhatalouden aiheeseen kuuluvia kursseja toteutui v. 2020 aikana ainoastaan 5 kappaletta, vaikka niitä oli tarjolla 14 kpl. Toteutuneita kursseja olivat puutarhasuunnittelun peruskurssi otsikolla Tuunaa ja päivitä omaa puutarhaa. Tämä kurssi pidettiin tammi-helmikuussa Leppävirran Soinilansalmella. Lisäksi toteutuivat Sinuiksi sienten kanssa! -sieniretket Suonenjoella ja Tervossa syyskuussa 2020, sekä lintukurssin alkeis- ja jatkokurssit Suonenjoella. Kursseilla oli sekä teoriaa

että lintujen bongaukseen käytännössä, ja alkeiskurssi järjestettiin kevät- ja jatkokurssi syyskaudella 2020.

Tunteja tämän aineryhmän kursseille käytettiin 66 tuntia, ja opiskelijoita oli 38 kpl. Edellisenä vuonna tämän aineryhmän kursseja toteutui myöskin 5 kpl, opiskelijoita oli 50 ja opetustunteja 26. Näin ollen, tämän aineryhmän osalta oppilaiden määrä laski hivenen, mutta opetustuntien toteuma nousi hieman aiempaan verrattuna.

Luennot, konsertit ja tapahtumat

Kevään 2020 kaikki opiston luennot, konsertit ja tapahtumat peruuntuivat koronaviruspandemian ollessa pahimmillaan ja maan ollessa sulkutilassa. Syksyllä 2020 joitakin tapahtumia pystyttiin pitämään suunnitellusti.

Suunnittelijaopettaja luennoi UNESCO:n maailmanperintökohteista ja Islannista Rautalammillä 17.11. ja Leppävirralla 2.12.2020. Nämä luennot keräsivät yhteensä yleisöä hieman yli 30 henkeä.

Kansalaisopiston panos ikäihmisten viikolle sisälsi geriatrisen lääkehoidon professori Sirpa Hartikaisen luennon otsikolla Lääkkeet hoitavat -voiko tulla haittojakin? Luento pidettiin Suonenjoella 7.10., ja

sitä kuuntelemassa oli 30 henkeä paikan päällä ja 8 henkeä verkossa. Lisäksi luennosta tehdyn tallenteen katsoi yhteensä 18 henkeä, eli yhteensä luennon yleisömäärä oli 56 henkeä.

Toisen professoristasoisen luennoitsijan yleisöluento oli vuorossa 25.10., kun farmasian tohtori Riitta Ahonen luennoi kivusta, kivun kokemisesta ja sen syistä. Korona vaikutti luentoan sen verran, että luennoitsija puhui työhuoneestaan Kuopiosta käsin, ja luento pystyi seuraamaan sekä Suomenjoen Futurialta että verkosta käsin. Opisto siis järjesti Futurialle ns. etävastaanottopisteen, jonne saapui 12 henkeä seuraamaan luentoja. Verkon kautta luento sai 45 hengen yleisön. Kokonaisuudessaan luennolla oli katsojia siis 57 henkeä.

Marraskuussa oli vuorossa yhteistyöluento Kuopion kriisikeskuksen, Maaseudun turvaverkkohankkeen, Sisä-Savon kansalaisopiston sekä Suomenjoen kulttuuritoimen kanssa. Luento oli nimeltään PariAsiaa - Avaimia parisuhteen vuorovaikutukseen ja perustyökaluja ristiriitoihin, ja puhujina luennolla olivat Saija Oittinen ja Heta Malinen Kuopion kriisikeskuksesta. Luento streamattiin verkkoon, ja yleisöä oli paikan päällä Suomenjoella 8 henkeä ja verkossa 17.

Kuluvalta vuodelta jouduttiin perumaan lähes kaikki opiston konsertit ja näyttelyt koronan vuoksi. Ainoastaan Tuulantein 30-vuotis juhlakonsertti pystyttiin järjestämään Syke-talolla 22.2.2020, joka keräsi n. 400 kuulijaa konserttiin. Opiston Musikaalibändi oli mukana Satulateatterin musiikinäytelmässä Persoonallisuushäiriö - Do you love me? Näytelmä keräsi Rautalamille Ravintola Nuapuriin yli 1000 henkeä tammikuussa viikon aikana järjestettyihin esityksiin. Cantilena-laulajat työstivät kevään ja syyskauden aikana tulevaa kuoron 20-vuotis konserttiohjelmistoa, mutta koronan takia konserttia jouduttiin siirtämään eteenpäin suunnitelluista aikatauluista.

Leppävirran Ukuleleryhmä piti tammikuulla ukulelefestarin (pääpaikka Vesileppis), jossa paikalla oli 400 henkeä. Juhannusviikolla Ukuleleryhmä konsertoi Leppävirran torilla, paikalla 100 henkeä. Syyskuulla Ukulelebändi osallistui streamin kautta Etelä-Korean ukulelefestareille, laulusolistina ryhmän mukana lauloi Kristina Brask. Tilaisuus järjestettiin Leppävirran kirkossa.

Naiskuoro IloVeela esiintyi Piispanmessussa Vesannon kirkossa ja Lauluhytys Naesvokaals sen yhteyteen järjestetyssä tapahtumassa seurakuntakodilla 12.1.2020. Tervon ja Vesannon seurakunnat yhdistyivät Niiniveden seurakunnaksi. Naesvokaals esiintyi Vesannon kirkossa Enkelikonsertissa 31.10. Kuulijoita oli kuutisenkymmentä. 14.12. Lauluhytys lauloi Vesannon Pönkkälän laavulla jouluisen tervehdysten kuntalaisille peruuntuneen joulunavaustapahtuman vuoksi. Laulut taltioi Aki Siren.

Kuopion kansalaisopisto järjesti 17.12. streamatun joulukonsertin entisessä elokuvateatteri Maximsissa, konserttiin osallistui Naesvokaals Vesannolta neljällä laulullaan. Lauluhytys lauloi myös Niiniveden seurakunnan jouluaaton streamatussa hartaudessa Vesannon seurakuntakodilla 24.12.

Kaiken kaikkiaan koronapandemialla oli valtava vaikutus opiston tapatumille, sillä kevään 2020 osalta käytännössä kaikki tapahtumat jäivät toteutumatta, ja myös syyskausi oli normaalia huomattavasti hiljaisempi voimakkaiden kokoontumisrajoitusten ollessa voimassa kaikissa Sisä-Savon kunnissa. Tämä näkyy myös tilastolukemissa: Vuonna 2019 opiston luennoilla, konserteissa, teatteriesityksissä ja muissa tapahtumissa oli yleisöä yhteensä 8 323 henkeä, kun vastaava lukema vuoden 2020 osalta oli 2 567 henkilöä. Kävijämäärä putosi siis dramaattisesti 5 756 henkilöllä.

Verkko-opetus

Kuten monessa muussakin opistossa, myös Sisä-Savon kansalaisopistossa verkko-opetus pääsi kunnolla käyntiin syyslukukaudella 2020. Uutta opetuskautta suunniteltaessa korona-aika oli pahimmillaan, ja verkko-opetusta suunniteltiin aivan eri volyyminä kuin aiemmin. Verkkokursseja saatiin tarjolle yhteensä 18 kpl, ja niistä osa saatiin käyntiin.

Verkko-opetuksena tarjottiin mm. saksan ja italian alkeita, tuolijumppaa (kuvassa kyseisen kurssin vetäjä Kirsi Falin tositoimissa), nettijoogaa sekä Opi rentoutumaan -kurssi. Näiden lisäksi opisto tarjosi viittä eri sukututkimusverkkokurssia yhteistyössä SnellmanEDUn kanssa, ja kaikille näistä löytyi osallistujia myös Sisä-Savon kansalaisopistosta.

Hanketta hallinnoi osanottajaopistoista koottu ohjausryhmä, ja se kokoontui kaksi kertaa vuoden 2020 aikana.

MAKSUPALVELUTOIMINTA

Maksupalvelu- eli tilauskurssseja järjestettiin vuoden 2020 aikana yhteensä 11 kurssin verran. Myös tilauskurssit painottuivat tällä kertaa syyslukukaudelle, sillä kevätkaudella tilauskurssseja saatiin toteutettua vain 2 kpl ennen kevään koronasulkua. Syyslukukauden 2020 aikana tilauskurssseja toteutettiin 9 kpl, ja tunteja niihin käytettiin yhteensä 109 tuntia.

Tilaukskurssien aihepiirit ja sisältö vaihtelivat kovasti. Perinteisesti opisto on järjestänyt runsaasti EA-koulutuksia, mutta v. 2020 aikana mukana oli myös täydennyskoulutuksia opistokuntien esimiehille ja Suonenjoen kaupungin henkilöstölle, sekä kaksi teatterikerhoa Lempyyn koulun oppilaille. Opisto osoitti olevansa ajan hermolla syksyn 2020 aikana organisoiduilla kasvomaskeiden ompelutapahtumilla, joita järjestettiin Rautalammilla, Tervossa ja Vesannolla. Kyseisten kuntien Osuuspankit maksoivat kurssien kustannukset, minkä lisäksi yhteistyökumppaneina kussakin tapahtumassa oli paikallisia toimijoita kuten Rautalammin, Talluskylän ja Vesamäen Martat sekä Sepon Kaluste, joka tarjosi materiaaleja maskien valmistamista varten. ja Vesannon Lions Club, joka puolestaan sponsoroi maskeihin tarvittavat kuminauhat. Maskien-ompelutapahtumissa kankaisia kasvomaskeja ompeli yhteensä noin parikymmentä osallistujaa.

HANKETOIMINTA

Opintoteliavustus

Opetushallitus myönsi opistolle 3000 euroa opintoteliavustusta määrittelemiinsä kohderyhmiin kuuluvien henkilöiden opiskelijamaksujen korvaamiseen lukuvuodelle 2020-2021. Avustus tuli käytettyä näihin tarkoituksiin. Avustusta käytettiin siten, että muiden kurssien osalta opintoteliavustus kattoi 50% kurssimaksuista, mutta työttömien digitaalitojen vahvistamiseen suunnatun kurssin kurssimaksut katettiin täysin opintoteliavustuksella.

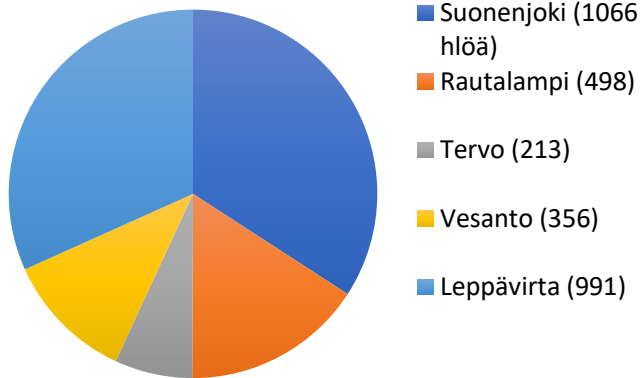
Muu hanketoiminta

Sisä-Savon kansalaisopisto koordinoi uutta Erasmus+-hanke nimeltään *Järvisuomalaiset opissa Euroopassa*. Projektin kautta yhteistyöopistojen (Sisä-Savon, Kaskikuusen, Kiuruveden, Pielavesi-Keiteleen, Siilinjärven ja Vieremän kansalaisopistot) opettajat täydennyskoulutautuvat eri Euroopan maissa, ja uusia oppeja levitetään projektissa olevien opistojen opettajille. Projektin alkuperäinen aikataulu oli v. 2019-2021, mutta koronan katkaistua opettajien täydennyskoulutusliikkuvuudet täysin keväällä 2020, projektille haettiin ja saatiin jatkoa 31.7.2022 saakka. Ennen koronakatkoa joitakin liikkuvuuksia ehti toteutua v. 2019 puolella, ja myös alkuvuodesta 2020 yksi täydennyskoulutusliikkuvuus, ennen kuin toiminta keskeytyi pandemiatilanteen vuoksi.

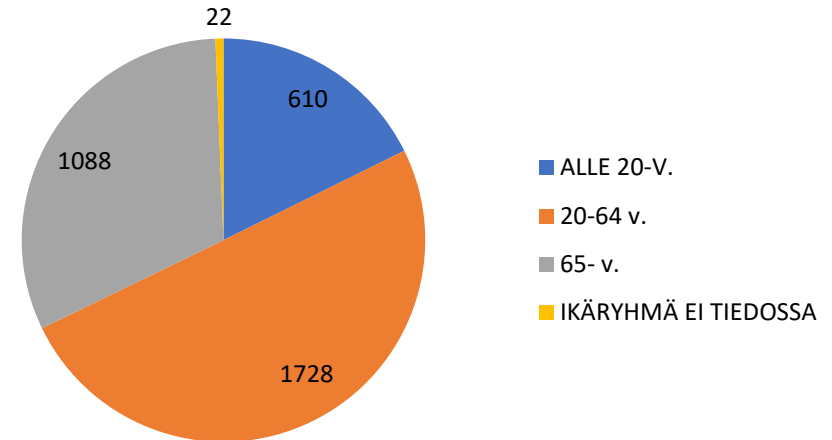
VAOS-opetustunnit ja kurssilaiset ainealueittain 2020

	Suonenjoki		Leppävirta		Rautalampi		Tervo		Vesanto	
Aine	Opiskelijat	Opetustunnit	Opiskelijat	Opetust.	Opiskelijat	Opetust.	Opiskelijat	Opetust.	Opiskelijat	Opetust.
Terveystieteiden ja ensiapu	14	24	12	7	12	10	0	0	0	0
Musiikki	312	1222	402	1221	279	1086	96	299	254	961
Kielet	177	475	144	285	23	32	55	182	36	102
Tietotekniikka	20	44	16	24	0	0	0	0	0	0
Esittävä sana- ja näyttämötaide, kirjallisuus	129	421	126	301	24	24	23	112	31	91
Kuvataiteet, muotoilu	80	271	41	138	56	168	20	53	21	92
Kädentaidot	227	745	254	589	96	298	78	211	149	424
Tanssi ja liikunta	1510	1094	1066	1107	507	499	286	293	306	298
Koti- ja puutarhatalous	25	45	7	16	0	0	6	5	0	0
Muu koulutus	114	16	7	8	0	0	0	0	0	0
Tilaukurssit (ei vaos)	31	14	1	51	2	4	1	4	27	36
Kausikortit (kpl)	37	-	4	-	12	-	-	-	10	-
Yhteensä	2645	4356	2079	3696	1009	2117	564	1155	807	1968
Verkko-opetus									32	58
Kaikki yhteensä									7136	13 350

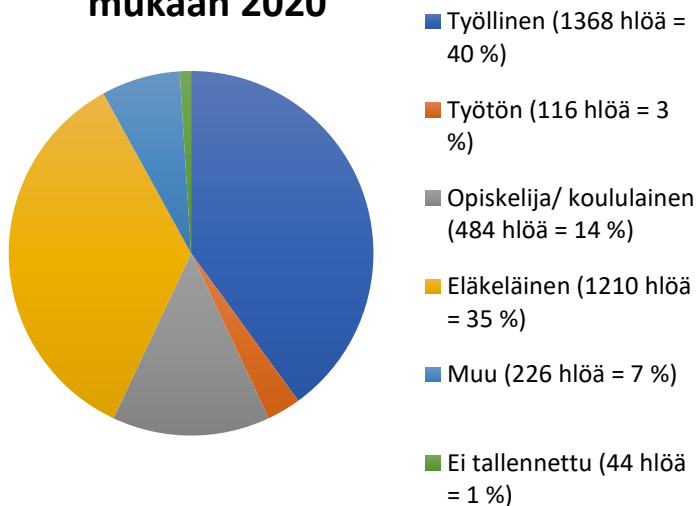
Netto-opiskelijat kunnittain 2020

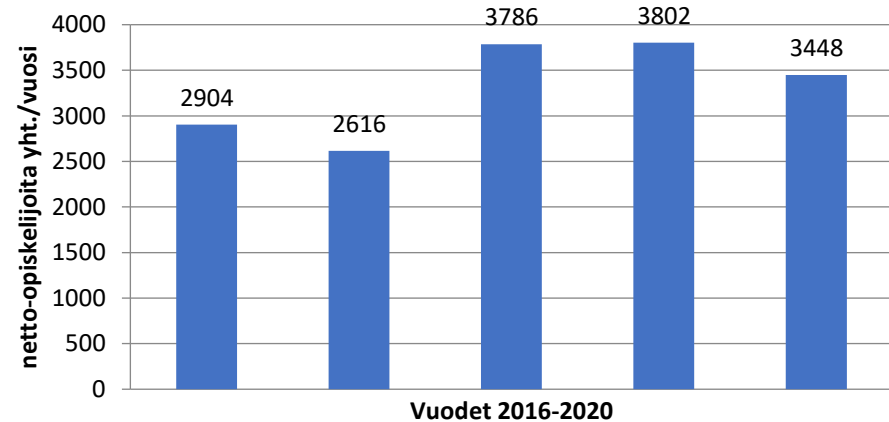
Netto-opiskelijat ikäryhmittäin 2020

Netto-opiskelijat pääasiall. toiminnan mukaan 2020

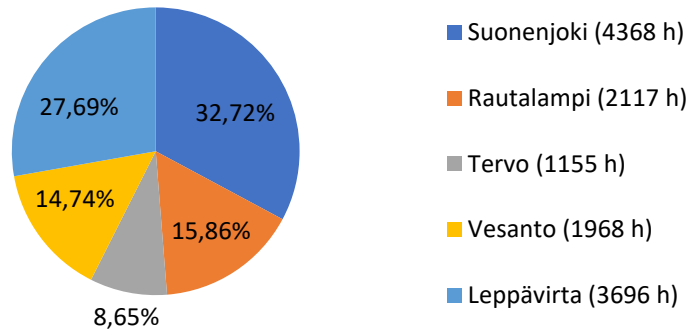

Netto-opiskelijat, 5v. seuranta

Opetustunnit v. 2020 kunnittain

Opiston näkyvyys mediassa (lehdet, internet, radio, tv)

